Szenes Zoltán köszöntése

Megtiszteltetés számomra, hogy Szenes Zoltán 75. születésnapja alkalmából köszönthetem a *Hadtudomány* folyóirat olvasóit, az egész magyar hadtudományi közösséget. Kevés olyan tudományág van, amelynek fejlődése ennyire szorosan összefonódik a nemzet történetével, biztonságával és fejlődésével, mint a hadtudomány. Gondoljunk csak gróf Széchenyi István honvéd százados tudós társaságot alapító kezdeményezésére, amelynek köszönhetően ünnepelhetjük a Magyar Tudományos Akadémia fennállásának *200. évfordulóját.*

A hadtudomány 1883-tól intézményes keretek között van jelen az akadémiai tudományos életben. Az akadémiai közösség megbecsült tagjai a hadtudomány művelői. Magam is, immár több mint két évtizeddel ezelőtt az akadémiai közösség tagjaként ismerhettem meg az ünnepeltet. Napjainkban a 330 fős hadtudományi köztestületi tagságot az MTA Hadtudományi Bizottság képviseli, amely a IX. Osztály – a Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya – keretében működik. A Bizottság munkája mindig is hidat képezett a tudományos kutatás, a katonai gyakorlat és a társadalmi felelősségvállalás között. A mai napig ez a hármas egység adja a hadtudomány erejét és hitelességét.

E hármas egység jellemzi Szenes Zoltán félévszázados munkásságát is. Kutatásaival mindig a haderő előtt álló nagyjelentőségű feladatok megoldásán dolgozott, legyen az a katonai logisztika megteremtése, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem létrehozása vagy a modern, 21. századi honvédség építése. Bár katonai karrierje során a legmagasabb katonai beosztásba (vezérkari főnök) és rendfokozatba (vezérezredes) emelkedett, mindvégig megőrizte nyitottságát, kutatói érdeklődését, a feladatok tudományos segítséggel történő megoldási képességét. Szolgálati nyugdíja után töretlenül dolgozott tovább, tanított és kutatott, képviselt és szervezett, alkotott és példát mutatott. 2008–2014 között az MTA Hadtudományi Bizottság elnöke, két cikluson keresztül az MTA Közgyűlés nem akadémikus tagja. A mai napig aktív szereplője az akadémiai tudományos közéletnek. 2019–2025 között Magyar Hadtudományi Társaságnak elnöke volt. Számos tudományos szervezetnek, magyar és külföldi szakmai egyesületnek, valamint folyóirati szerkesztőbizottságnak volt tagja, s jelenleg is több közéleti funkciója van.

Igen jó szívvel emlékszem vissza azokra az évekre, amikor mindketten az NKE Nemzetközi és Európai Tanulmányok Karán voltunk professzorok, s a magyar közigazgatás felvirágoztatását szolgáló európai uniós kutatási projektekben dolgoztunk.

Igazi katonaembert, egyidejűleg a világ új jelenségei iránt nyitott, a mély elemzés iránt elkötelezett tudóst ismerhettem meg személyében. Szenes Zoltán olyan hadtudós, aki nem csupán kutat és ír, megfigyel és magyaráz, hanem megpróbálja alakítani is a világot, ami nem mindig könnyű, s akár konfliktusokhoz is vezethet. Példamutatása azonban töretlen, hiszen vallja: a tudás bátorságot ad, a bátorság tettekre sarkall.

Az általa is művelt hadtudomány szerepe a mai világban talán fontosabb, mint valaha. A 21. század háborúi – Ukrajnától a Közel-Keletig, a kibertérben zajló konfliktusoktól a hibrid hadviselés új formáiig – olyan kérdéseket vetnek fel, amelyekre csak a tudomány képes hiteles, megalapozott és hosszú távon is érvényes válaszokat adni. A modern hadviselés már régen nem csupán fegyverek és hadszínterek kérdése. Valójában azt társadalmi, gazdasági, diplomáciai, technológiai és pszichológiai dimenziók összefonódása határozza meg. A mai háborúk megértéséhez szükség van a stratégiai kultúrák elemzésére, a katonai innovációk vizsgálatára, a mesterséges intelligencia és autonóm rendszerek műveleti és etikai kérdéseinek feltárására, valamint a humán tényező újraértékelésére.

A hadtudomány tehát nem a múlt tudománya, hanem a jövőé. Aki ma hadtudományt művel, az nem csupán hadtörténetet elemez, hanem előre jelez; nem csupán értelmez, hanem irányt mutat; nem csupán reagál, hanem felkészít. A tudomány művelésének kihívásai azonban egyre összetettebbek. Ezekre a kihívásokra csak erős, összetartó, egymást támogató szakmai közösségek képesek választ adni. A vezető kutatók szerepe ebben felbecsülhetetlen: ők azok, akik hidat képeznek generációk között, egyszerre inspirálnak és irányt mutatnak, alakítják a tudományos munkavégzés feltételeit. Ilyen személyiség Szenes Zoltán is. S ezért is örvendetes, hogy az ünnepelt változatlanul aktív szereplője nemcsak a civil felsőoktatásnak, hanem a 35 éves Magyar Hadtudományi Társaságnak is.

A Magyar Tudományos Akadémia 2026. májusi közgyűlése, a kormányzat formálódó tudománypolitikai kezdeményezései új lendületet adhatnak az egész hazai tudományos életnek. Ebben a folyamatban a hadtudomány szerepe továbbra is megkerülhetetlen. A hadtudományi kutatások hozzájárulnak a stratégiai tervezéshez, a nemzetközi együttműködéshez, a haderőfejlesztéshez, a válságkezeléshez, valamint a társadalmi ellenálló képesség erősítéséhez. Közös feladatunk, hogy megmutassuk: a hadtudomány nem csupán egyetlen tudományág a sok közül, hanem stratégiai jelentőségű nemzeti erőforrás.

Szenes Zoltán 75. születésnapjához szívből gratulálok! Jó egészséget, további sikeres, alkotó éveket kívánok az ünnepeltnek! Kérem a *Hadtudomány* tisztelt olvasóit, fogadják szeretettel az ünnepelt tiszteletére készült tanulmányokat, egyuttal megköszönöm a Magyar Hadtudományi Társaság munkáját, az elért eredményeket, a közösség erejét és támogatását.

Halmai Péter
egyetemi tanár, az MTA rendes tagja,
az MTA IX. Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya
elnöke